

REMISSVAR

Datum

2021-01-14

Ert datum

2020-10-26

Er beteckning

I2020/02698

Svenska RC-flygförbundet
c/o Kjell Nilsson
Bangårdsgatan 71
831 45 Östersund

Remiss av promemorian Ålderskrav för fjärrpiloter vid användning av obemannade luftfartygssystem (drönare)1 (I2020/02698)

Sammanfattning

Klassiskt modellflyg har trots en mycket bra säkerhetshistorik genom de nya drönarreglerna drabbats av inskränkningar. Särskilt gäller det för unga personer som inte tillhör någon modellflygorganisation.

Svenska RC-flygförbundet ser inget egentligt hinder att åldersgränsen för fjärrpiloter inom den öppna kategorin, som anses vara den med lägst risk, sänks till den lägre gränsen enligt (EU) 2019/947. Vi förslår därför att Sverige tillåter fjärrpiloter från 12 års ålder att efter godkänt drönarprov och under en behörig operatörs ansvar flyga inom den öppna kategorin A1, A2 och A3.

Bakgrund

I det nuvarande regelverket för obemannade luftfartygssystem har det huvudsakliga fokuset legat på det som tidigare i dagligt tal benämns ”drönare”, det vill säga luftfarkoster utan vingar som för sin flygning är helt beroende av elektroniska system för stabilisering och styrning. Man har helt åsidosatt det traditionella modellflyget som funnits som hobby och för rekreation och tävling under nära nog ett sekel. Modellflyg är typiskt farkoster som liknar vanliga flygplan med vingar eller traditionella helikoptrar. De saknar system för autonom flygning och kräver hela tiden aktiv styrning vilket innebär att piloten måste ha modellen inom synhåll för att kunna kontrollera den. Att begränsa traditionellt modellflyg genom att benämna modellflygplan med vingar som ”drönare” är både vilseledande och felaktigt.

Denna typ av flyghobby har nu kommit att innefattas i de nya reglerna utan hänsyn till att en stor del av de aktiva utövarna är yngre än de åldersgränser som reglerna meddelar.

För att i viss mån kunna tillgodose modellflygets behov inom det nya regelverket finnas möjlighet att på nationell nivå ge undantag för delar av regelverket för det modellflyg som bedrivs organiserat inom förbund och lokala klubbar. I Sverige handlar detta om två organisationer, Svenska RC-flygförbundet (RCFF) och Svenska Modellflygförbundet (SMFF). Dessa organisationer samlar tillsammans cirka 5000 aktiva modellflygare som även fortsättningsvis kan bedriva sin hobby för rekreation och tävlingsverksamhet i stort sett som tidigare. Detta tack vare ett flerårigt samarbete med Transportstyrelsen som godkänt verksamhet och modellflygplatser enligt Artikel 16 i det nya regelverket.

Traditionellt modellflyg har tidigare kunnat bedrivas utan åldersgräns även utanför godkända modellflygfält. Det EU-rättsliga regelverket medför att detta inte längre är möjligt för en person under 16 (15) år utan direkt övervakning av en äldre person. För många yngre utövare av modellflyg innebär regelverket att hobbyn fortsatt blir svår att utöva, bland annat beroende på att de godkända modellflygfälten vanligtvis inte finns inom rimligt avstånd från bostaden för personer som saknar egen transportmöjlighet.

Dessa unga utövare av modellflyghobbyn, som inte tillhör något förbund eller klubb, kan uppgå till runt 10 000 personer. Genom en åldersgräns för fjärrpiloter på 16 (15) år kommer många av de yngre utövarna att tvingas ge upp sin hobby, eller om detta inte är ett alternativ, riskera att bli "illegala" utövare.

Traditionellt radiostyrt modellflyg har funnits i Sverige sedan 50-talet och bedrivits av människor i alla åldrar. De första redovisade rapporterna med drönarrelaterade incidenter inkom 2013 och därefter år för år. Av de redovisade händelserapporterna framkommer det inte i något fall att ett traditionellt modellflygplan varit inblandat i dessa incidenter. Inte heller framgår det att ungdomar under 16 (15) år är överrepresenterade eller utgör en risk-kategori. Vi finner därför att den föreslagna åldersgränsen 15 år är onödigt/omotiverat hög.

Exempel på länder som valt att sänka åldersgränsen

I EU 2019/947 ges individuella medlemsländer möjlighet att sänka minimiåldern till 12 år.

I Storbritannien har Brittiska CAA (Civil Aviation Authorities) infört 12 år som minimi-ålder för att kunna flyga drönare självständigt. Storbritannien har ett betydligt mer komplext luftrum och med högre trafikintensitet än vad som är fallet i Sverige, varför samma åldersgräns rimligtvis bör kunna tillämpas även i Sverige.

Ref: http://publicapps.caa.co.uk/docs/33/CAP2003_EU_Drone_Rules_Factsheet_V7%201.pdf

I Frankrike är minimiåldern för att självständigt flyga drönare i öppna kategorin 14 år. Även det franska luftrumets komplexitet och flygintensitet kan på goda grunder anses vara högre än vad som är fallet i Sverige.

Ref: https://www.ecologie.gouv.fr/sites/default/files/Guide_categorie_Ouverte.pdf

I Finland planeras enligt uppgifterna i remissen en åldersgräns på 12 år.

Klarar en 12-åring att hantera ett modellflygplan på egen hand?

Det finns ett antal studier om barns förmåga att självständigt cykla på ett säkert sätt i olika trafikmiljöer. Den forskning som oftast refereras till i Sverige är den som utförts av Stina Sandels. Den övergripande slutsatsen var att barn kan klara sig på egen hand i komplicerade trafikmiljöer efter 11–12-årsåldern. I Danmark, Finland, Norge och Sverige har en ungefärlig åldersgräns på 12 år ansetts vara lämplig för då barn kan cykla självständigt i kända trafikmiljöer eftersom de vid denna ålder har utvecklat en tillräcklig hög förmåga att uppfatta, analysera och agera på olika uppkomna trafiksituationer. Den 'trafikmiljö som kan förväntas finnas i samband med 'drönarflygning' inom den öppna kategorin vid flygning i Sverige är sannolikt inte mer komplicerad än den som finns i vägtrafiken.

Ref:

https://www.trafikverket.se/contentassets/9b4d83861eb7415e9a3526fd1570293e/sakrare_cykling_for_barn_i_tatort_v_1.0_180119.pdf

Hur kan säkerheten upprätthållas om åldersgränsen sänks?

I reglerna finns, oavsett vilken lägsta åldersgräns som beslutas, ett krav på att det finns en ansvarig operatör bakom en ung fjärrpilot. Fjärrpiloten måste, även om åldersgränsen sänks, också klara Transportstyrelsens drönarprov och erhålla drönarbevis. Dessa funktioner bidrar till tillräcklig kontroll av kunskap och en klar definition av ansvaret vid flygning.

Oavsett om det är en förälder eller organisation som är operatör så har operatören att ta ansvar för hur en drönare används. Sannolikt skulle den allt överskuggande majoriteten av föräldrar/organisationer inte lättvindigt släppa iväg en minderårig att flyga hur som helst med en stor/tung drönare. Dessutom; större drönare är relativt dyra och kan inte heller enkelt transporteras av en junior vilket också minskar sannolikheten att en junior flyger sådana helt på egen hand.

Om brittiska CAA, med den höga befolkningstäthet och luftfartsintensitet som förekommer på brittiska öarna, kommit fram till att en 12-årsgräns är rimlig, så borde en motsvarande riskbedömningen i Sverige ge ett ungefär likartat utfall.

Varför är det viktigt att hobbyutövande av modellflyg inte blir omöjligt för ungdomar under 16 (15) år?

Modellflyget i Sverige som har funnits parallellt med fullskalaflyget sedan flygets barn-dom och många fullskalapiloter har börjat sin flygarkarriär inom modellflyget.

Modellflyget har varit en viktig faktor för teknikutveckling och tillfört fullskalaflyget viktig kunskap.

För att grundlägga ett intresse för modellflyget som livslång hobby är det viktigt att regelverket gör det möjligt att under ansvar utöva modellflyg även för ungdomar väsentligt yngre än 16 (15) år. Detta insteg i hobbyn skall vara möjligt även för unga personer som av olika orsaker inte kan ansluta sig till någon av modellflygets organisationer.

Detta har varit det normala under många år utan särskild inskränkande reglering, men under de senaste åren håller denna möjlighet på att regleras bort på grund av att modellflyg numera klassas som drönare. Modellflyget har ett utmärkt "track record" när det gäller säkerhet både för utövare, andra personer i omgivningen och annan luftfart.

Den enda icke åldersbegränsade möjligheten till modellflyg som återstår i de nya reglerna är för modeller med vikt under 250 gram. Den gränsen är dock satt i lägsta laget då det kräver erfarenhet både att bygga och flyga så små modeller. Många av de byggsatser och nästan färdiga nybörjarmodeller som finns att tillgå väger i storleksordningen 2 – 4 kg.

Slutsats och förslag

Svenska RC-flygförbundet ser inget egentligt hinder att åldersgränsen för fjärrpiloter inom den öppna kategorin, som anses vara den med lägst risk, sänks till den lägre gränsen enligt (EU) 2019/947. Vi förslår därför att Sverige tillåter fjärrpiloter från 12 års ålder att efter godkänt drönarprov och under en behörig operatörs ansvar flyga inom den öppna kategorin A1, A2 och A3.

I detta ärende har styrelsen för Svenska RC-förbundet deltagit i förberedande diskussion och analys samt beslutat att avge detta remissyttrande.

Kjell-Åke Skoog, ordförande Svenska RC-flygförbundet